

Mokrý, Matouš

Kontrakulturní tvorba Thursatru : Black metal coby model tvorby náboženské identity v chaos-gnosticizmu

Sacra. 2016, vol. 14, iss. 2, pp. 18-36

ISSN 1214-5351 (print); ISSN 2336-4483 (online)

Stable URL (handle): <https://hdl.handle.net/11222.digilib/138050>

Access Date: 27. 11. 2024

Version: 20220831

Terms of use: Digital Library of the Faculty of Arts, Masaryk University provides access to digitized documents strictly for personal use, unless otherwise specified.

Kontrakulturní tvorba Thursatru: Black metal coby model tvorby náboženské identity v chaos-gnosticizmu

Counter-cultural Formation of Thursatru: Black Metal as a Model of Identity Formation in Chaos-gnosticizm

Matouš Mokrý, FF UK, Ústav Filosofie a Religionistiky
e-mail: mokrym@student.cuni.cz

Abstract

This article deals with an esoteric current Thursatru. Thursatru falls within a broader esoteric current Chaos-gnosticizm, which is a synthesis of Gnosticizm, various Left-Hand Path teachings and Satanism. Thursatru transfers Chaos-gnostic thought into Germanic Heathenism. The article pursues the formation of Thursatru via its delimitation from the mainstream society, Satanism, Left-Hand Path and Ásatru in expression of black metal musicians who constitute the foundation of Thursatru. In connection with the Gnostic dualism, the practitioners strongly transgress the above mentioned notions, whereas they consider themselves being elevated above the society. Thursatru practitioners adopt the black metal concept of identity formation based on transgression in order to embody themselves in plural and relativistic modern world. The article also puts Thursatru into a broader context of the evolution of Left-Hand Path and black metal.

Keywords

Thursatru, Chaos-gnosticizm, Satanism, Left-Hand Path, black metal, Germanic Heathenism, identity formation

Klíčová slova

Thursatru, chaos-gnosticismus, satanismus, Left-Hand Path, black metal, germánské pohanství, tvorba identity

Úvod

V západní společnosti od konce 2. světové války upadá obliba tradičních náboženských institucí (Granhholm, 2014: 176) a vznikají tzv. nová náboženská hnutí, která čerpají z nejrůznějších tradic stojících často mimo tradiční institucionalizovanou křesťanskou nauku. Jedním z nových náboženských hnutí je např. novopohanství, snažící se o návrat k přírodě a obnovení předkřesťanských náboženských tradic. Mezi hlavní tři rekonstruované tradice patří keltské, slovanské a germánské pohanství. Hlavní proud germánského pohanství pak

představuje tzv. Ásatrú, jež se soustřeďuje na germánské pohanství vikinského období (8.–11. století). Mezi nová náboženská hnutí se řadí i chaos-gnosticismus¹, esoterický proud, který se utvořil ve Švédsku v polovině 90. let v úzkém napojení na místní blackmetalovou scénu². Chaos-gnosticismus přebírá hlavní myšlenky gnosticizmu, které aplikuje na satanismus³ a stezku levé ruky (angl. *Left-Hand Path*, zkráceně LHP)⁴. Chaos-gnosticismus vystupuje v několika různých podobách, v nichž přijímá rozličné tradice, které interpretuje chaos-gnosticky. V prostředí původního antikosmického satanismu⁵, aplikujícího gnostické ideje do LHP s důrazem na klifotickou magii, tak vznikly nekrosotický kult Kaina⁶, který pracuje s lidovou magií převážně jihoamerického původu, a Thursatru⁷, přebírající myšlenky germánského pohanství. Thursatru se později na rozdíl od nekrosotického kultu Kaina vymanilo z úzkého spojení s antikosmickým satanismem a nyní se více přibližuje germánskému novopohanství, v němž je už často vnímáno coby jeho integrální součást.⁸

Thursatru je ovlivněno třemi hnutími, jejichž identity se každá do své vlastní míry tvoří vymezením se vůči většinové společnosti – satanistickým a LHP prostředím, blackmetalovou scénou a prostředím Ásatrú, mezi nimiž Thursatru působí. První část článku je proto věnována základní charakteristice těchto tří hnutí a stručnému popisu jejich vztahu k hodnotám a myšlenkám většinové společnosti. Hlavní část článku pak zkoumá proces utváření specifického diskurzu a identity Thursatru na základě jeho delimitace od většinové společnosti, satanismu, LHP a Ásatrú. Vzhledem k tomu, že se vyznavači Thursatru považují obecně za chaos-gnostiky, budou v článku využívány i materiály týkající se ostatních směrů chaos-gnosticizmu. Informace byly získávány hlavně prostřednictvím textových dokumentů, především výkladů chaos-gnostického učení (*Gullveigarbók* Johana S. Lahgera [Vexior, 2010]) či texty z již zaniklé webové stránky templeoftheblacklight.

¹ Pro základní orientaci v tématu viz (Introvigne, 2016: 508–512). Jedinou významnější prací zůstává diplomová práce Roberta Anderssona *Of chaos and internal fire: The quest for nothingness by lyrical manifestations of re-interpreted Gnostic thought* (Andersson, 2012).

² Ke konceptu tzv. „scény“ a jeho vztahům na extrémní metal viz Kahn-Harris (2006: 9–25).

³ Satanismus představuje velmi obsáhrný pojem, jehož uplatnění na konkrétní skupiny bývá často velmi problematické, v článku se proto bude pro usnadnění pracovat s pojmem satanismus coby s myšlenkovými (náboženskými i filosofickými) směry postavenými na charakteru Satana a s emickým pojetím satanismu. Více např. Petersen (2009: 1–24).

⁴ Granholm (2012: 209–228) charakterizuje LHP jako esoterický proud, v němž hrají hlavní roli ideologie individualismu, cíl sebezbožštění (jedinec má nabýt absolutní kontroly nad svou existencí) a antinomismus (zpochybňování společenských norem a jejich porušování, jež má za úkol jedince vysvobodit). V práci uvádím anglický název proudu kvůli jeho zaběhlosti nejen v odborných kruzích. Pojem satanismus se často s pojmem LHP kryje, např. laveyovský satanismus bývá označován za jeden z prvních LHP směrů.

⁵ Tzv. proud 218. Tento název také zaštiťuje všechny ostatní směry chaos-gnosticizmu.

⁶ Tzv. proud 182, kult Kaina či nekrosotický kult, který je zaštiťován řádem Templum Falcis Cruentis (TFC).

⁷ Tzv. proud 81, temné germánské pohanství (angl. *Dark Germanic Heathenism*), Thursatru siðr (staroseversky „zvyk/tradice uctívání obrů“) či Dankwadisuz (pragermánsky „temný obyčej“).

⁸ Thursatru řadí do pohanství např. příspěvek *Thursatru for Dummies* (Personified, 2013).

net)⁹, rozhovorů pro internetové blackmetalové magazíny a materiálu přiloženého k blackmetalovým nahrávkám.¹⁰

Hlavní myšlenkové proudy ovlivňující Thursatru

Satanismus a Left-Hand Path

Satanismus coby nové náboženské hnutí vzniklé v 60. letech vděčí za svůj původ Antonu Szandorovi LaVeyovi (1930–1997), zakladateli Církve Satanovy¹¹. LaVey odmítl teistické pojetí Satana, kterého místo toho vnímá jako filosofický symbol pozemských hodnot. Satanismus hlásá ateismus a materialismus, vyzývá k naplňování pozemských tužeb a k rozvoji intelektu a ega. Akcentuje odmítnutí křesťanství, jež je v podání satanistů v dnešní době spojeno s masovou mentalitou. LaVey svým materialismem a popřením jakéhokoli duchovna popírá starší esoterické tradice, které ve světle materialismu hodnotí jako pošetilost a únik od reality. Satanismus zdůrazňuje individualitu, která má plnou svobodu ve svém jednání, magie LaVeyova satanismu je zbavena jakékoli spirituality a stává se nástrojem k dosažení čistě světských cílů (LaVey, 2012: 118). Pro satanismus je magie pouze způsob nasměrování psychické energie na předem daný cíl, využívaný např. pro vyvolání touhy u potenciálního partnera, zajištění zdraví či seslání kletby na nepřítele (LaVey, 2012: 122–123), a proto staví satanismus své obřady na teatrálnosti a pompéznosti, jež pomáhá psychickou energii utvářet a nasměrovat. Nijak tedy nevybočuje z pojetí ceremoniální magie na Západě. Satanismus odmítá zvířecí oběti, které hodnotí jako nehumánní.

Pozdější směry LHP¹² začaly vnímat LaVeyův ateistický materialismus jako povrchní a počaly tíhnout k více esoterickým, spirituálním myšlenkám, jež se ovšem přidržují sekulárního diskurzu¹³. LHP vyzdvihuje akademický přístup k magické práci, kterou spousta vyznavačů vnímá jako průzkum neznámého za našimi smyslovými obzory (Granhölm, 2012: 222; Granhölm, 2014: 108). Obřady jsou zbaveny teatrálnosti, jež je nahrazena civilnějším pojetím magie. LHP může zastávat environmentální postoje, většina směrů odmítá zvířecí oběti, někteří vyznavači jsou bojovníky za práva zvířat či se stravují vegetariánsky. Environmentální diskurz je zřejmý např. v Temple of Set, v Dragon Rouge nebo v Order of the Nine Angles. Většinou společnost LHP vnímá obvykle jako stádní, postrádající inteligenci a disciplínu, zatímco zasvěcenci do mystérií LHP jsou osvícení, silní a mají plně kontrolu nad svou vlastní existencí.¹⁴ Ve všech LHP je tím pádem přítomné i silné elitářství. Vyznavači LHP často denuncují samotný

⁹ Texty jsou nyní k dispozici na internetové adrese <https://www.scribd.com/doc/92643672/Temple-of-the-Black-Light> (Temple of the Black Light, n.d.).

¹⁰ Následující text je upravenou verzí práce Středoškolské odborné činnosti *Kontrakulturní tvorba Thursatru*, jež se zúčastnila 38. ročníku (2015/16) této soutěže. Tímto bych rád poděkoval všem, kteří mi s prací pomohli, především pak Mgr. Pavlu Horákovi z Katedry religionistiky FF UPa a Ing. Mgr. et Mgr. Miroslavu Vrzalovi z Ústavu religionistiky FF MU.

¹¹ Angl. *Church of Satan*.

¹² Mezi nejvýznamnější patří především Temple of Set, Dragon Rouge, Order of the Nine Angles či Order of Phosphorus. Nutno podotknout, že řady zřídka kdy přesáhnou členství několika stovek členů.

¹³ O sekularizaci a jejímu vztahu k esoterismu více v (Granhölm, 2014: 173–209).

¹⁴ Např. v textech Temple of Set stojí: „Svět je chaotické prostředí, které je charakterizováno nedostatkem inteligentních cílů (lidových – pozn. autora) mas a disciplíny, která je potřebná pro jejich získání.

pojem náboženství, které považují za dogmatické a jdoucí proti rozumu. Místo toho je vyzdvihován pojem vědění, jež člověk najde studiem esoterických textů či prací s nadpřirozenými silami. V současné době představuje LHP rozmanité prostředí s velkým množstvím nejrůznějších řádů a ideových směrů. Souhrnně lze tedy Satanismus a LHP považovat za kontrakulturní antinomistická hnutí s důrazem na racionalismus kritizující většinou, v základu židokřesťanskou, společnost na základě jejího domnělého nedostatku vědění a poznání. Silná kritika převládajícího společenského smýšlení je artikulována i v blackmetalové scéně, kde ovšem nabývá zcela jiných rozměrů.

Severská blackmetalová scéna

Severská blackmetalová scéna odvozuje svůj původ od norských kapel jako *Mayhem*, *Emperor* a *Burzum*, které na přelomu 80. a 90. let začaly brát předchozí blackmetalovou rétoriku založenou na vzývání Satana a okultismu¹⁵ vážně a black metal přeměnili na svou životní filosofii. Kolem těchto hudebních skupin vykrytalizovalo volné uskupení radikálních jednotlivců Black Metal Inner Circle, za jehož předního myslitele a mluvčího vystupoval kytarista *Mayhem* Euronymous (vlastním jménem Øystein Aarseth). Euronymous odmítal laveyovský satanismus, Církev Satanovu považoval za „bandu ateistů milujících svobodu a lásku“ (Euronymous, 1995: 43). Euronymous prohlašoval, že v Satana opravdu věří, což uvedl slovy: „Věřím v rohatého Ďábla, zosobněného Satana. Dle mého názoru jsou všechny ostatní formy satanismu sračky.“ (Euronymous, 1995: 43). Podle satanismu také definoval black metal. Hudební skupiny, které nejsou satanistické, blackmetalové nejsou. Euronymova vyjádření veřejně podporovala nenávist a pohrdala humanismem a mírem.

Společně se satanismem byla ve scéně přítomna i inklinace k neonacistickým a pohanským ideálům. Podle převládajícího názoru křesťanství zničilo starou pohanskou kulturu severní Evropy, a proto členové Black Metal Inner Circle začali zapalovat kostely, především ty, které stály na dřívějších pohanských posvátných místech. Požáry kostelů chtěli blackmetalisté vyvolat mezi lidmi paniku a strach, požáry se měly stát předzvěstí revoluce severského lidu proti cizáckému a utlačujícímu křesťanství (Mørk, 2011: 125–127). Norští hudebníci se nebáli ani aktů individuálního fyzického násilí, jak dokazuje vražda homosexuála Magneho Andreassena, kterou spáchal Faust (vlastním jménem Bård Eithun) ze skupiny *Emperor*.

Raná norská blackmetalová scéna se stala nejen v severském black metalu legendou. Její extrémní rétorika a styl hraní vyznačující se jednoduchostí a agresivitou byl mnohými skupinami převzat. Black metal se pro spoustu příslušníků scény nestal pouze hudebním stylem, ale určitou ideologií, jejíž diskurz stojí na základech individualismu, elitářství, touhy po osobním osvobození a kritiky křesťanství, moderní společnosti a modernity obecně. Důležitou roli v budování identity hraje též konstrukce autenticity, která vytváří hranice

Zasvěcenec musí mít silný smysl pro osobní disciplínu ještě dříve, než se pustí do nějakého (magického – pozn. autora) dobrodružství.“ (Temple of Set, 2011).

¹⁵ Starší blackmetalové skupiny jako *Venom*, *Hellhammer* a *Bathory* odkazy na Satana a satanismus vnímaly jako pouhou nadsázku či jako symbol antikřesťanství (Vrzal, 2011: 15–18).

a do jisté míry i jakýsi „hnací motor“ black metalu, pomocí něhož se konstruuje blackmetalová identita.¹⁶ Jednou ze základních hodnot blackmetalisty je proto i „opravdovost“ (angl. „trueness“), dle níž je posuzován lidský život i hudební tvorba – člověk poslouchající black metal musí být ztotožněn s tím, co black metal hlásá, texty písní musí odpovídat smýšlení jeho autorů. V textech písní bývá velmi agresivně útočeno na křesťanství, obaly hudebních nosičů jsou plné antikřesťanských výjevů a symboliky (např. pentagram, bafomet či obrácený kříž, jež se hojně vyskytuje v logách hudebních projektů). Podobně jako LHP vidí black metal většinovou společnost jako stádní, za jejíž charakter může převážně křesťanství. Blackmetalista se naopak vnímá jako nietzscheovský nadčlověk, který je nad okolní společností povýšen. Řada blackmetalistů odmítá nic nečinící intelektuálnost a akademičnost (Wilson, 2010: 249–250). Black metal si velmi často libuje v okázalém vystupování, velmi typická je teatralnost koncertů. Satanské představy se více než diskurzem moderního satanismu řídí tradičním křesťanstvím, jehož hodnoty black metal invertuje – zlo, nenávisť a kriminální aktivita se stávají pro satanistu pozitivními hodnotami, přičemž samotný Satan nabývá podobu a funkci poplatnou křesťanskému vyjadřování.¹⁷ V sociální realitě však představuje teistický satanismus výjimku, Satan je vnímán spíše jako pouhý symbol vzdoru vůči křesťanství. Přesto ale vesměs blackmetalová scéna sdílí odpor k laveyovskému satanismu. Transgrese (viz Kahn-Harris, 2006: 129–131) nabývá v blackmetalové scéně ústřední hodnotu a vytváří tzv. transgresivní subkulturní kapitál, dle něhož se odvíjí postavení ve scéně. Transgresivní, extrémní rétorika, která se nebodí krajně pravicových vyjádření, je ovšem často záměrně nadsazená, aby tak podpořila image blackmetalových hudebníků.¹⁸ V rámci scény se tak vyskytuje tzv. „reflexivní anti-reflexivita“, jež by se dala shrnout jako „vědět více, ale rozhodnout se nechtít vědět více“ (Kahn-Harris, 2006: 145). Příslušníci scény se v jistých situacích dobrovolně vzdávají reflexivity typické pro modernitu, čímž mohou oddělit výroky od jejich logických důsledků, což dle Kahn-Harrise (2006: 156) představuje jakousi ochranu či únik od složitosti modernity. „Reflexivní anti-reflexivita“ tak umožňuje blackmetalistům využívat i různé extrémní diskurzy bez nutnosti si plně uvědomovat jejich důsledky a ztotožnit se s nimi. I přesto se část příslušníků blackmetalové scény k neonacismu a rasismu otevřeně hlásí, čímž utváří specifický subžánr, tzv. nacionálně socialistický black metal (angl. *National Socialist Black Metal*, zkráceně NSBM). NSBM ovšem představuje marginální proud, jež bývá blackmetalovou majoritou zavržován (viz Kahn-Harris, 2006: 155–156).

V rámci scény se objevuje častý trend odklonu řady blackmetalistů z původně satanistické orientace na orientaci pohanskou. Tuto změnu příslušníci blackmetalové scény zdůvodňují tím, že si uvědomili, že Satan je židokřesťanský koncept, a proto se začali orientovat spíše pohansky, aby se ještě více vymanili

¹⁶ Rockové hudbě je obecně připisován důraz na hledání autenticity a umělecké serióznosti (Frith, Straw & Street, 2001). Detailnější studie konstrukce autenticity v blackmetalové scéně v Kuppens & van der Pol (2014: 151–167).

¹⁷ Blackmetalový satanismus tak Dyrendal (2008: 74–78) ztotožňuje s konceptem tzv. reaktivního, paradigmatického konformního satanismu Joachima Schmidta, který je typický pro adolescentní satanistické skupiny.

¹⁸ S tím je nutno v této práci počítat zejména u citovaných úryvků z blackmetalových magazínů.

z vlivu křesťanství. Pohanská orientace ale také zachovává tradiční blackmetalové antikřesťanství (Vrzal, 2011: 77). V posledních letech interpreti také čím dál více vyjadřují hlubší esoterické myšlenky, které v některých případech překračují rámec povrchního zájmu a mění ho v aktivní činnost v magických rádech. Tento specifický subžánr black metalu označuje Kennet Granholm jako tzv. ritual black metal¹⁹. Tímto pojmem kategorizuje taková hudební tělesa jako např. *Ofermod*, *Watain* či *Dissection*.²⁰ Hudební uskupení ritual black metalu zdůrazňují magický, esoterický aspekt jejich tvorby. Samotná hudba slouží pouze k vyjádření esoterických myšlenek a k vytvoření magické energie. Svá hudební vystoupení označují jako živé rituály. Interpreti se odmítají označovat za black metal pouze na základě stylu hraní hudby, místo toho definují „svůj“ black metal na základě esoterického zaměření (Granholm, 2013: 28–29).

Ásatrá

Blackmetalová scéna svým příklonem k pohanství může artikulovat myšlenky Ásatrá, hnutí, jež se formovalo na konci 60. a v 70. letech 20. století, kdy nezávisle na sobě vznikly první germánské pohanské organizace ve Velké Británii, USA a na Islandu.²¹ Společně s celým novopohanstvím Ásatrá odmítá křesťanský dualismus dobrého a zlého a popírá tezi, že by jakákoli morální dogmata měla platit sto procentně. Stejný náhled má Ásatrá i na náboženství, když zavrhuje koncept univerzálního náboženství platného pro všechny lidi (např. Paxsonová, 2011: 135). Ásatrá poskytuje hodně prostoru jednotlivci, který má volnou ruku v rekonstrukci náboženství staré Skandinávie, z čehož vyplývá značná heterogenita hnutí. Oproti křesťanství je také kladen důraz na pozemský život a svobodu jednotlivce, který není bohům podřízen, nýbrž je chápe jako partnery.²² Ásatrá nemá problém uctívat všechny rasy germánské mytologie vyjma obrů, které většinou vyznavači Ásatrá považují za příliš nebezpečný a riskantní objekt kultu, jelikož jsou spojováni s divokými a často destruktivními přírodními silami. Na obry je často nahlíženo jako na bytosti hloupé a primitivní. Ásatrá si velmi cení přírody, která kontrastuje s dnešní „přetechnizovanou“ a „umělou“ společností. Křesťanství je mnohými vyznavači bráno jako uměle vynalezené a Evropě nepřátelské, oproti tomu Ásatrá jeho vyznavači vnímají jako přirozené náboženství, které nemusí být podepřeno žádnou dogmatickou knihou, jakými jsou např. Bible nebo Korán (viz např. McNallen, 2013). Dalším velmi důležitým prvkem je kult předků a dodržování jejich tradic. Vyznavači Ásatrá se většinou staví proti multikulturalismu a globalizaci, které v jejich očích znamenají ztrátu oněch domorodých tradic a dědictví předků. Tyto postoje se mohou vystupňovat v ideje nacionalismu a rasismu, které se projevují např. v organizaci The Asatru Alliance. Mezi hlavní symboly Ásatrá patří Thórovo kladivo, valknut či Irminsul.

19 Dále je tento styl popsán jako occult black metal (čes. „okultní black metal“). Více v Granholm (2013: 5–33).

20 Členové posledních dvou jmenovaných těles se otevřeně hlásí či hlásili k chaos-agnosticismu.

21 Ve Velké Británii to byl The Odinic Rite (zal. 1973), v USA Odinist Fellowship (1969) a Viking Brotherhood (1971), na Islandu vznikla společnost Ásatráarfélagið roku 1972.

22 „Nebojíme se posvátných sil ani se nepovažujeme za jejich otroky. Naopak, sdílíme přátelství a společenství s bohy. Posvátné síly nás povzbuzují k růstu a pokroku na vyšší úroveň.“ Převzato z české internetové stránky věnující se myšlenkám organizace Asatru Folk Assembly. Více v Ásatrá (2011).

Základní charakteristika Thursatrá

Pro pochopení Thursatrá je nutno se zaměřit nejprve na chaos-gnosticismus, jenž představuje obecný termín pro všechny antikosmické nauky proudu 218. Počátky chaos-gnosticizmu lze zpozorovat v roce 1995, kdy byl ve Švédsku založen esoterický řád Misanthropiska Lucifer Orden (angl. *Misanthropic Luciferian Order*, čes. „Misanotropní luciferiánský řád“), který byl později přejmenován na Temple of the Black Light (čes. „Chrám černého světla“) (Noxifer & Tenebris, 2001; Introigne, 2016: 508). Důležitou roli v řádu hráli členové švédské blackmetalové skupiny *Dissection* v čele s kytaristou a vokalistou skupiny Jonem Nödtveidtem. Temple of the Black Light je svou orientací označován za představitele antikosmického satanismu.

Temple of the Black Light sám sebe popisuje jako chrám, který je „manifestací a vyjádřením akosmických sil Noční strany a který představuje novou, zlostnou formu gnostické stezky levé ruky.“ (Temple of the Black Light, n.d.: 1). Podle jeho učení (tzv. chaosofie) byl svět (kosmos) stvořen špatným Démiurgem (v různých náboženských systémech je nazýván Hospodin, Marduk, Ódin aj.) vyzařováním klamného a nečistého světla v chaosu (Vexior, 2010: 15), který je pandimenzionální a beztvárný, s nekonečným množstvím časových a prostorových dimenzí. V chaosu neplatí žádné zákony kauzality a karmy. Kosmos je naproti tomu svazován zákony kauzality a karmy a oproti chaosu má jen tři prostorové dimenze a jednu dimenzi časovou (Temple of the Black Light, n.d.: 5–6). Démiurg uvěznil lidskou duši v kosmu, ve světě stvořeném z nečistého a klamného světla (Vexior, 2010: 15). Lucifer přináší lidem pravé (tzv. černé) světlo, čímž zažehne v lidech černý plamen (metafora pro gnózi) a přináší spásu lidské duši z materiálního světa (Vexior, 2010: 15). Chaos je tedy vnímán jako jediná svoboda, zatímco kosmos je vnímán jako iluze a vězení. Hlavním cílem chaos-gnostika je proto navrátit se do chaosu. To se děje vzýváním temných antikosmických božstev. Proces návratu do chaosu není ovšem chápán jen zcela vnitřně, skrze vzývání temných energií také šíří vyznavač chaos na zemi, čímž dochází k postupnému rozrušování kosmu. Na konci světa pak síly chaosu konečně kosmos zničí. Satan a Lucifer jsou chápáni jako jedna a tatáž bytost, přičemž Satan představuje její destruktivní, antikosmický princip (Temple of the Black Light, n.d.: 10). V rituálech řádu se uplatňuje především klifotická magie (magie pracující s temnými silami kabaly)²³ a grimoární démonologie (Temple of the Black Light, n.d.: 1). Temple of the Black Light svým zaměřením vystupuje proti hmotě, a proto se nebojí zvířecích obětí. Kupříkladu při zasvěcení musí zájemce údajně obětovat pět koček (Bogdan, Hjem, Dyrendal & Petersen, 2009: 524). Řád získal pozornost širší veřejnosti v souvislosti s vraždou alžírského gaye Josefa ben Meddoura roku 1997, z níž byl usvědčen Jon Nödtveidt. Po návratu z vězení Nödtveidt 13. srpna 2006 spáchal rituální sebevraždu (Introigne, 2016: 509).

Již krátce po založení řádu vyrostla v myslích některých chaos-gnostiků myšlenka na novou interpretaci chaosofie. Satan coby křesťanský koncept až moc připomínal křesťanství, jeden ze symbolů kosmického řádu. Touha ještě více

²³ Klifot se zabírá celá kniha *The Book of Sitra Ahra: A Grimoire of the Dragons of the Other Side*. Viz N.A.-A.218 (2013).

se vymanit z Démiurgových pout vedla některé vyznavače k myšlence přenést chaosofii do prostředí germánského pohanství (Týra Alrune Sahnotasvriunt, 2013). První takovou skupinou byli Wurmaharjaz – Thulr Ginndreksins²⁴, kteří se seskupili okolo blackmetalového hudebního tělesa *Domgârd*. Ti přišli s učením zvaným Ginnveda²⁵. Později bylo toto učení nazváno temné germánské pohanství a Thursatrá, což vyznavači vykládají jako: „víru v obry“ (Ekortu, 2014). Thursatrá uctívá obry (tzv. þursy – staroseversky *þursar*), kteří jsou podle Thursatrá zosobněním antikosmických sil bojujících proti bohům (Ásům) a jejich přísluhovačům, kteří slouží kosmu (Thursatru, n.d.). Thursatrá tak zřetelně vyznává dualismus v germánské mytologii.²⁶ Hlavním cílem vyznavače je dojít ke gnózi prostřednictvím evokace a invokace antikosmických sil obrů. Tato gnóze z kosmu osvobodí jeho duši, která se tak může znovuzrodit v chaosu (Thursatru, n.d.).

Dle Thursatrá byl na počátku chaos, který je v severské mytologii představován prvotní propastí Ginnungagap, z níž vznikl praotec všech obrů Ymir/Aurgelmir, který byl později zabit Démiurgem Ódinem a jeho dvěma bratry. Ti pak tělo Ymiho dopravili doprostřed Ginnungagap a stvořili z něj svět – kosmos, který je prostupován světovým stromem Yggdrasilem. Tento čin ovšem nezůstane nepomstěn. Na konci světa, při ragnaröku, svedou obři vedeni Lokim konečný boj proti bohům a porazí je. Vlk Fenrir spolkne Ódina a jeho syn Hati spolkne Měsíc a uhasí Slunce (Vexior, 2010: 116). Nakonec ohnivý obr Surtr spálí celý svět svým plamenným mečem, čímž zničí kosmos. K jeho znovuoobnovení, jak hlásá Edda, už ale nedojde, jelikož to je podle mnoha vyznavačů křesťanský dodatek (Vexior, 2010: 23).

Jak už bylo řečeno, hlavním objektem kultu a magie jsou obři, kteří pocházejí výhradně z Múspellheimu a Niflheimu, jež jsou zdrojem pravého (černého) světla a gnóze. Černé světlo narušuje kosmos jedovatými řekami, které proudí z Hvergelmiru, hlavního pramene, který napájí celý kosmos. Tento pramen leží v Niflheimu. Jed samotný se nazývá staroseversky *eitr* a v kosmu se z něj stává antikosmické světlo, také nazývané skryté vědění chaosu. Všichni obři toto světlo ovládají (Vexior, 2010: 20–21).

Thursatrá se nejvíce projevuje ve švédské blackmetalové scéně, kde se k němu hlásí několik hudebních těles. Zřejmě nejznámějším z nich je švédský jednočlenný projekt *Arckanum*, pod nímž je podepsán Johan S. Lahger vystupující pod hudebním pseudonymem Shamaatae. Lahger je rovněž autorem esoterické literatury, kterou píše pod pseudonymy Vexior a Ekortu. Thursatrá se věnuje ve svých knihách *Gullveigarbók* (Vexior, 2010) a *Þursarkyngi* (Ekortu, 2014; Ekortu 2016). K Thursatrá se dále hlásí či hlásili *Domgârd*, *Wulkanaz* nebo *Tomhet*. Zajímavou

²⁴ Česky „Armáda hadů – kněží draka chaosu“ (Vindkall, n.d.a).

²⁵ Kombinace starosev. slova *ginn* a protoindoevropského *veda* znamenající „vědění chaosu“ (Vindkall, n.d.a)

²⁶ Právě dualismem se Thursatrá liší od tzv. Rökkatrá. Rökkatrá představuje odnož germánského pohanství, která uctívá temnou stranu germánské mytologie, k níž Rökkatrá řadí většinu obrů, kteří dle mnoha vyznavačů tvořili prvotní panteon staré Skandinávie, jenž lidé uctívali před Ásy. Rökkatrá dualismus odmítá a přidružuje se klasického paradigmatu pohanství, obry tedy vnímá jako prvotní síly kosmu, které nejsou vůči Ásům nutně v opozici. Mezi nejvýznamnější osoby hnutí patří Abby Helasdottir a Raven Kaldera. Více na internetových stránkách Shadowlight <http://shadowlight.gyda.com/> či v knize Kaldera (2006).

skupinou jsou umělci sdružení pod labelem Scythe of Death Productions, kteří si vytvořili náboženskou organizaci Abgrundjaskalkaz. Pod tímto labelem vystupují např. temné germánské projekty *Nawaharjan*, *Ormgård* a *Sons of Fenris*, určitou spolupráci s labelem vykazovalo i dnes již zaniklé irské hudební těleso *Myrkr*, jež bylo rovněž spojené s Abgrundjaskalkaz. Vůdčí osobností labelu je bývalý člen *Domgård* Orm, který je současně autorem knihy *Dark Germanic Heathenism* Orm (2003/2004) popisující základy učení Abgrundjaskalkaz. Společnost vydala také sborník prací nazvaný *Abgrundjabökiz – Ainaz* (Abgrundjaskalkaz, 2008). V současné době je Thursatrú rozděleno do dvou ideových odnoží. Jedna představuje eklektičtější pojetí Thursatrú, které je bližší původnímu satanistickému pojetí a nebojí se experimentovat s jinými náboženskými systémy. Nejvýznamnější osobou této odnože je Vexior. Druhá, fundamentálnější odnož, se snaží Thursatrú očistit od vlivů jiných náboženských tradic, než je tradice germánská. Čistě germánským pojetím se vyznačuje společnost Abgrundjaskalkaz. Hnutí se rozšířilo i do Francie (*Sons of Fenris*) a Německa (*Nawaharjan*). V USA je Thursatrú zastoupeno labelem Fettered Redwoods a dnes již nečinným projektem *Gnosis of the Witch*, v Itálii se Thursatrú věnuje projekt *Naudiz*.

Thursatrú a většinová společnost

Thursatrú se podobně jako satanismus, LHP a black metal k vnější společnosti staví odmítavě. Zažehnutím černého plamene je vyznavač nad ostatními lidskými bytostmi povýšen, což se projevuje v elitářském vyjadřování skupin. Vyznavači opovrhují samotnými základy západní společnosti, neuznávají řád, morálku, ani zákon. V praxi bývá využíváno gnostického libertinizmu, který je posilován i vlivem satanistického antinomismu a blackmetalové extrémnosti. „Moralismus je pro ty světské“, tvrdí berlínští *Nawaharjan* (Nawaharjan, 2012). Překračováním společenských norem vyznavači narušují utiskující kosmický řád, čímž se více přibližují k chaosu. Libertinizmus se projevuje např. kriminalitou, Thursatrú dostala skupinu *Domgård* až mezi objekty zájmu velkých švédských médií.²⁷ *Domgård* se zformovali v roce 1997 v okolí švédského města Jönköping. Tehdy pobývali v okolních lesích, kde praktikovali Ginnvedu. Zanedlouho se ale začaly vztahy mezi obyvateli města a *Domgård* přiostrřovat, což vyústilo roku 2000 v ozbrojený útok na několik obyvatel města a v několik žhářských útoků na kostely, mezi nimiž proslul útok na kostel v obci Bäckaby.²⁸ Tento akt ovšem představuje jediný významnější projev antikřesťanství, které v Thursatrú ustoupilo kritice ateismu a sekulární společnosti. Dalším silným transgresivním činem byla rituální sebevražda jejich vokalisty Illbranda, který se roku 2007 po vzoru staroseverské tradice oběsil na stromě (Vindkall, n.d.a). Sebevraždu (*Sjálsförn*) Orm zahrnul do tzv. devíti tajemných umění, jejichž procvičování má člověku pomoci dosáhnout gnóze. *Sjálsförn* coby akt sebeobětování představuje poslední článek spirituální cesty, který vymaže tělesné vazby s kosmem a umožní prožívat pravou moudrost.²⁹ Únikem do přírody se v Thursatrú projevují i tendence gnostického

²⁷ Viz interview s *Domgård* v časopise *Slitz* (Illbrand & Vindkall, 2000).

²⁸ O historii *Domgård* více v Vindkall (n.d.a).

²⁹ Devět tajemných umění je dále popsáno v bookletu ke kazetě *////* projektu *Ormgård* (Ormgård, 2012).

asketismu. Nejvíce asketicky se prezentuje Vexior: „Nejsem blackmetalový týpek, který konzumuje alkohol a drogy, souloží s fanynkami a nadává na internetu (žiji uprostřed lesů bez telefonu a internetu).“ (Shamaatae, 2013a).

Thursatrá cíleně napadá materialismus, ateismus a sekularismus, což se projevuje ve vyjadřování některých blackmetalových kapel. Hríim ze *Sons of Fenris* na konci rozhovoru pro blog *Archangel's Lantern* říká: „Poznejte své pravé já, ale zabijte své ego. Odmítněte konzumně orientovaný materialismus – na konci stejně všechno shoří.“ (Hríim, 2011). Kritika ateismu se v blackmetalové snaze o co největší extrémnost projevuje vyjádřeními typu: „Myslím si, že ateistický humanismus je k smíchu. (...) Opusťte lidské dimenze, hledejte a spojte se s duchem!“ (Vindkall, 2008). Ateismus odsuzují i Nawaharjan, kteří ho srovnávají s vědou.

Oni (ateisté – pozn. autora) jsou jako většina vědců: myslí si, že to, co mohou uchopit svými smysly, odpovídá pravdě. Cítí se být silnější tím, že ti nacpou vědecké vědomosti do hlavy, ale jakmile se jejich poznatky ukážou coby chybné, už se honí za dalšími iluzemi. To nazývají „pokrok“. (Nawaharjan, 2014)

Scythe of Death Productions útočí i na humanismus a lidstvo v nejobecnějším slova smyslu. Prohlašuje:

Scythe of Death Productions není politický label!! SDP (zkratka pro Scythe of Death Productions – pozn. autora) přesto podporuje všechny druhy diktátorského útlatku. Úctyhodné misantropické činy osob jako Usáma bin Ládín, Adolf Hitler, Pol Pot, Josif Stalin, Saddám Hussajn a tak dále (...) jsou skutečnými ukázkami zlovolných vlivů Pánů (zde zřejmě myšleni obři – pozn. autora). (Ormgård, n.d.)

Snaha o co největší extrémnost a transgresi vyjádření se projevuje také v užití symbolů, které jsou ve většinové společnosti vnímány negativně, např. pentagram, obrácený kříž a levotočivá svastika, jež se objevují na internetu či na obalech hudebních nosičů. Levotočivá svastika ovšem neodkazuje primárně na nacismus, nýbrž představuje svébytný symbol v rámci Thursatrá. Levotočivá svastika, přejmenovaná na tzv. sauvastiku, znamená: „temnotu, nenávisť, misantropii, chaos, totální vyhlazení a nihilistickou zášť“ (Ormgård, n.d.). I přesto můžeme pozorovat kontakty s neonacisty u člena *Nawaharjan* Nikolase Burkschata, který spolupracuje s neonacistou a blackmetalovým hudebníkem Hendrikem Möbusem.³⁰ Transgresivní symboly jsou kombinovány se symboly germánského pohanství a s runami. Zvláštní postavení má runa Yr, která vznikla převrácením runy Algiz. Stejně jako svastika je i Yr využívána nacisty. Tato runa bývá vykládána jako runa smrti a ničení. Misantropie se projevuje i v textech písní. V písni *Death Rune* (čes. „Runa smrti“), prohlašují *Sons of Fenris* následující: „Totální zničení lidstva je jediným řešením / Žádná naděje pro žalostnou umírající rasu / Sláva runě smrti!

³⁰ Na skutečnost upozornila berlínská Antifa (*Das Netzwerk der Berliner Black-Metal Nazis*, 2014). Hendrik Möbus je jedním ze zakladatelů hudební skupiny *Absurd* hrající NSBM.

Žádná naděje, jen prázdnota a utrpení v našich duších!³¹ Podobná vyjádření lze nalézt i v textech *Myrkr*: „Jörmungande! Zpevni své sevření! Uvaž smyčku, abys udusil všechnu naději v lidstvo!“³²

Obr. 1. *Symbol kombinující obrácený kříž, sawastiku, pentagram a runu Yr.*

Thursatrú a satanismus s Left-Hand Path

Chaos-gnosticismus se svou extrémně nekompromisní, nonkonformní ideologií zavrhuje jakékoli jiné současné esoterické směry vyjma Order of the Nine Angles (Noxifer & Tenebris, 2001), který s chaos-gnosticismem sdílí řadu podobností a který ve svých prohlášeních podporuje terorismus. Zřejmě nejvíce Thursatrú kritizuje laveyovský satanismus, na jehož pozadí je kritizována také dnešní údajně ateistická a světská společnost. Vindkall se na téma satanismus vyjádřil

³¹ Český překlad původně anglického textu: „Total human annihilation is the only solution / No hope for the pathetic dying race / Hail the death rune! No hope, just desolation and misery in our souls!“ Sons of Fenris (n.d.).

³² Český překlad původně anglického textu: „Jormungandr! Tighten your grip!/Close the noose to suffocate All hope for mankind!“ Sons of Fenris (n.d.).

takto: „Nemáme nic společného s takzvaným »satanismem« amerického šaška LaVeje (...) základy naší filosofie pocházejí z tradic starých tisíce let, z pohanských časů, a učení LaVeje je jenom nějaká money-business sračka.“ (Vindkall [n.d.b]). Gnostické myšlenky Thursatrá vedly mnohé vyznavače k přehodnocení dosavadního satanistického náhledu na křesťanství, kterému se ve světle nových hodnot spirituality a antimaterialismu dostalo pozitivnějšího hodnocení. Zatímco Hospodin je vnímán striktně jako Démiurg, Ježíš v Novém zákoně může podle některých interpretací být pokládán za symbol Lucifera (Nawaharjan, 2014). V textech písní ustupuje antikřesťanská lyrika hlubšímu esoterickému obsahu, či texty písní útočí na lidstvo jako takové. Z obalů blackmetalových nahrávek vymizely antikřesťanské symboly, jež jsou nahrazeny symboly Thursatrá. *Nawaharjan* tvrdí:

Na teoretické, teologické rovině je to (křesťanství – pozn. autora) náš nepřítel, ve skutečnosti je mi ale každý statečný křesťan milejší než lavevský hlupák, který dožívá ve svém ateismu bez oddanosti a víry. Ateisté jsou kosmický odkal existence bez žádného přijímání něčeho vyššího, než je jejich vlastní směšný život! (Nawaharjan, 2014)

Podobný názor zastává i mistr Templum Falcis Cruentis N.A.-A.218, který lavevovský satanismus pokládá za „krutou idiocii amerických šarlatánů,“ přičemž píše, že nemá nic společného s „většinou těchto lidí, kteří si hrají »ve jménu Satana«“ a že má více společného s gnostickými křesťany (N.A.-A.218, 2011b). *Nawaharjan* ještě odsuzuje „klasický“ satanismus tvrzením, že „Křesťanství jako ústředí moci nad námi nemá žádnou moc. Jsou zde nové a jiné síly, které Démiurg v tomto světě využívá. Z vlastní zkušenosti jsou to většinou ty, které křesťanstvím opovrhují, přičemž samy z křesťanského prostředí pochází.“ (Nawaharjan, 2014)³³

Thursatrá propaguje úplně jiné pojetí obřadní magie, než jaké vyznává LaVeje a jiné směry LHP. Rituál je poplatný blackmetalovému způsobu vystupování a vyjadřování, pojetí magie coby práce s ryze psychickými silami a civilnější koncepce magie ustupuje archaizujícímu pojetí magie a historizujícímu a teatrálnímu magickému projevu. Jsou znovuobjevovány praktiky lidové magie, jako např. fetišismus či tradiční práce s evropskými bylinami. Důraz na teatrálnost a lidovou magii se projevuje i ve znovuzavedení zvířecích obětí. Dle vyznavačů má magická praxe v Thursatrá mnohem větší důležitost, než jakou má v jiných LHP směrech, jež kladou velký důraz i na teoretickou, výzkumnou práci akademického charakteru. Podpora praktického zaměření esoteriky se projevuje například ve vyjádřeních Vexiora, který pokládá praxi za nezbytnou součást esoteriky, bez níž nelze porozumět esoterice jako celku. „Knihy jsou jen pomocný prostředek,“ tvrdí, „nic nepřinesou. Přesto se nezdá, že by to většina lidí chápala.“ (Shamaatae, 2008a: 43). Současnou teorii magie vidí N.A.-A.218 takto: „Mágové od křesťanství strávili svůj život jenom teoretizováním o mentálních masturbacích druhých.“ (N.A.-A.218, 2011b). Odklon od LHP lze pozorovat i v esoterické literatuře, kde se místo akademického přístupu více uplatňuje diskurz black metalu, libující si v cenově

³³ „Jinými silami“ je zde možná myšlen právě západní materialismus a industrialismus, které coby produkt křesťanství označuje Thomas Karlsson, zakladatel řádu Dragon Rouge (Karlsson, 2002: 14).

nákladných, designově vytříbených publikacích a ve slovníku připomínajícím texty blackmetalových skupin.³⁴ Určitým projevem antinomismu vůči esoterice může být i označování chaos-gnostických nauk jako náboženství, což vyjádřil Vexior: „A když jsem přijal staroseverské náboženství, staly se pro mě mé náboženské tradice velmi důležitými.“ (Vexior, 2011). Také Hrí m ze *Sons of Fenris* a *Nawaharjan* označil obě své kapely za hluboce náboženské (Hrí m, 2011).

Thursatrú a Ásatrú

K Ásatrú zastává Thursatrú nepřátelský postoj, hlavní argumenty proti pohanství se pohybují v čistě teologické, dogmatické rovině. Zajímavý je Vexiorův pamflet *Odinists, Germanic Neopaganists, and Heathens!*³⁵, v němž je zdůrazňován dualistický aspekt germánského náboženství rozlišující pojmy dobro a zlo. Dualismus si Vexior vysvětluje pasážemi z poetické a prozaické Eddy, jako např.: „Nikterak jej nepovažujeme za boha. Byl zlý a stejně tak všichni jeho potomci. Nazýváme je hrímtursové.“³⁶ V pamfletu je germánská mytologie přirovnávána k mytologii antické a židokřesťanské. Týr je připodobňován k archandělu Michaelovi, Thór k Martovi, Ódin k Hospodinovi a Baldr představuje Ježíše (Ekortu, 2014b). Oproti nim stojí rasa obrů, kteří jsou na oplátku popsáni v *Gullveigarbók* jako staroseverské ekvivalenty židokřesťanských démonických bytostí. Gullveig (která je ztotožňována s Angrboðou, Heiðr, Hyrrokkin a Aurboðou) připomíná Lilith (Vexior, 2010: 117–123), Jörmungandr coby mořský had je totožný s Leviathanem (Vexior, 2010: 114–115), Loki představuje archetyp Lucifera a Surtr je díky svému destruktivnímu charakteru spojován se Satanem (Vexior, 2010: 25). V téže knize ovšem paradoxně staví staroseverské a křesťanské myšlení do protikladu. V knize dokonce prohlašuje: „silně podezřívám Snorriho Eddu z nepřesnosti způsobené křesťanským vlivem, který zavinil překroucení ság ve Snorriho verzi: nic by mě nepřesvědčilo věřit křesťanovi.“ (Vexior, 2010: 71). Křesťanský vliv je stejně zazlíván i poetické Eddě, kde se však podle Vexiora projevuje v menší míře (Vexior, 2010: 71). Vexior dále zdůrazňuje roli obrů v germánské mytologii a jejich intelekt a sílu, naopak Ásové jsou denuncováni coby nevědoucí pošetilci (Vexior, 2010: 183). V opozici vůči Ódinovu vojsku *Einherjar* ve Valhalle se vyznavač Erik Helsson přihlásil k antikosmickému vojsku *Nawaharjan* v podsvětí Hel, které bude proti *Einherjar* bojovat při ragnaröku (Helsson, n.d.).

Odpor ke germánskému pohanství je vyjadřován také symbolikou, a to například Thórovým kladivem a Irminsulem v zákazové značce. Výlučné používání převráceného valknutu³⁷ také nabádá k jeho interpretaci coby symbolu opozice vůči Ásatrú v duchu obráceného kříže u satanistů.

³⁴ Na blackmetalovost jazyka chaos-gnosticismu poukázala již okultistka a recenzentka esoterické literatury Abby Helasdottir (Helasdottir, 2011).

³⁵ Ekortu (2014b).

³⁶ Tento úryvek popisuje prvotního obra Ymiho. Cit. z Sturluson (1988: 44).

³⁷ Objevuje se např. na potisku CD *Ormblot* švédského projektu *Ormgård* (Ormgård, 2014) či na přebalu kazety *Rekivifrihalsjaz* švédského projektu *Wod* (Wod, 2007).

Obrázek 2: Obal kazety *Wulmadubon* (2008) od *Sons of Fenris* se symboly *Thórova* *kladiva*, *Irmingsulu* a slova *Æsir* (*Ásově*) v *žákazové značce*.

Závěr: Transgrese coby nástroj identifikace

Výše zmíněné příklady ukazují silnou touhu Thursatřú po transgresi, která se projevuje jednak vůči sekulární společnosti (důrazem na antimodernistickou spiritualitu a kriminální činnosti) a severskému protestantství (využíváním tradičního křesťanského pojetí satanisty coby temného zvrhlíka toužícího po destrukci a smrti, žhářskými útoky na kostely), tak i vůči satanismu s LHP (re-evaluací určitých rysů křesťanství, antimodernismem a důrazem na spiritualitu) a germánskému novopohanství (rozlišováním dualismu v severské mytologii, uctíváním obrů, kteří jsou pokládáni za nebezpečné). V transgresi se vyznačiči zjevně přidržíjí pravidel diskurzu black metalu. Ten je uplatňován i mimo rámec blackmetalové scény, a to konkrétně v esoterické literatuře a v internetových pamfletech. Blackmetalovou transgresi *par excellence* pak představují jönköpingské žhářské útoky na kostely, v nichž lze vidět snahu o symbolické napojení se na odkaz Black Metal Inner Circle. Útoky měly pro členy také vnitřní význam, představovaly totiž očistění od posledních zbytků Démiurga v jejich nitru (Vindkall, n.d.a). Jako možný projev tohoto diskurzu lze ostatně považovat i samotný vznik Thursatřú, na který by se dalo nahlížet jako na pouhou další manifestaci blackmetalového odklonu od satanismu k pohanství, jenž je zapříčiněn snahou najít si antinomistické vyjádření nezávislé na svazujícím křesťanství.

Současná severská společnost se vyznačuje velkou mírou sekularity³⁸, s níž je spojena pluralizace a fragmentizace náboženství, pohledů na svět a životních hodnot, jež zapříčinily destabilizaci jednotlivce³⁹, který v současném světě těžko hledá pevné zakotvení. Nestálost a nejistota je podmíněna i čím dál tím více rostoucí mírou reflexivity, jež zajišťuje, že každý element sociální reality je zpochybnitelný (Kahn-Harris, 2006: 141). Důležitý prvek pro nalezení pevného místa ve světě pak představuje konstrukce autenticity, která nám pomáhá udržet pozitivní hodnoty v dehumanizovaném světě (Tetzlaff, 1994: 113). Dle Davida Tetzlaffa „pokud si přejeme prosadit to, že můžeme být něco více než fetišizované zboží, sexuální objekty, otroci systému, pak musíme věřit, že je zde i nějaká autentická skutečnost, od níž se nás naše sociální struktura snaží odpojit.“ (Tetzlaff, 1994: 113). Autenticita coby integrální součást diskurzu rocku je v black metalu vystavěna na transgresi, kontroverzi, nonkonformismu a odmítnutí komerce. Transgrese a kontroverze se staly inherentními blackmetalovými koncepty (viz Hjelm, Kahn-Harris & Levine, 2011: 10), jejichž pomocí si blackmetalová scéna vytváří svou identitu. Blackmetalovým konceptem transgrese tak vyznavači Thursatru budují svou identitu, aby si ujasnili svou pozici a roli ve světě, která spočívá ve vztahu radikálního nepřátelství ke všemu, co svět představuje. Ve Thursatru dochází k absolutizaci vnímání světa, vytvoření dichotomie chaos-kosmos, „my“ vs. „oni“, čímž ze sebe vyznavači odnímají možnost všezpochybňující reflexivity typické pro modernitu. *Nawaharjan* tvrdí:

Reprezentujeme absolutní pravdu, která je základem všech věcí – Aurgelmir a Ginnungagap. Každý světonázor počítá s tím dobrým a tím špatným, což ovšem vzhledem k iluzorní struktuře světa nedává žádný smysl. Všechno je falešné! Existuje jen jedna pravda, a to žádná. (Nawaharjan, 2014)⁴⁰

Jak poznamenal Partridge (2002: 240–248; 2013: 113–134), v západní společnosti se nyní projevuje nový trend znovuokouzlení sekularizací dříve odkouzleného světa, který zažívá „návrat“ spirituálních modelů výkladu světa, jež ovšem podléhají reflexivitě modernity a pod tíhou kapitalismu se z nich staly pouhé komodity na náboženském trhu, z nichž si člověk vybírá dle vlastního prospěchu a uvážením. Moderní individualistické hodnoty vyznačující se důrazem na sebevyjádření a osobní zážitek pak poskytují živnou půdu pro šíření esoterismu, jenž je součástí širšího konceptu tzv. „okultury“ (tj. okultní kultury), která představuje kulturní směs nejrůznějších esoterických, mystických, paranormálních a novopohanských myšlenek, symbolů a představ, jež dnes vyživují populární kulturu, z níž ale zároveň i čerpají (Partridge, 2013: 116). Populární kultura se tak sama může přeměnit v nástroj esoterismu, black metal tak může být magickým aktem. Hraní a vytváření hudby ostatně hudebníci vyznávající Thursatru pojmají jako rituály. Jak říkají *Nawaharjan*:

³⁸ Viz (Andersson, 2012: 51). I přes proliferaci nejrůznějších nových náboženských hnutí je činnost v nich záležitostí spíše menšiny a stále více lidí náboženství zcela vytěšňuje ze svého života.

³⁹ Autor zde odkazuje na myšlení Petera L. Bergera (viz Lužný, 1999: 88–90).

⁴⁰ Zde se poslední větou myslí zřejmě to, že neexistuje pravda ve viditelném světě.

Hraní živě je magický čin sám o sobě. Je to přímá výměna energie mezi publikem a účinkujícím, stejně jako transformace našeho vlastního bytí a těch, kdo to prožívají. Jedinec neexistuje, proto jsme všichni oděni stejnými hávy, které se navenek nijak neliší. Jsme jen silami smrti, čistá antiexistenciální energie, vybízející odezvu v akauzálních říších. (Nawaharjan, 2012)

Samotná hudba se tak zde může stát nástrojem pro dočasný únik od tížící složitosti a vykořeněnosti modernity.

Seznam použité literatury:

Prameny:

Knihy a magazíny

Abgrundjaskalkaz (Eds.). (2008). *Abgrundjabökiz – Ainaz*. (s.l.): Abgrundjaskalkaz.

Clavicula Nox: Issue 4 – Lilith (2009).

Ekortu [Johan S. Lahger] (2014c). *Pursarkyngi: The Essence of Thursian Sorcery*. Tampere: Ixaxaar Occult Literature.

Ekortu [Johan S. Lahger] (2016). *Pursarkyngi: Loki*. Tampere: Ixaxaar Occult Literature.

Euronymous (1992). Mayhem. *Orcustus zine*.

Euronymous (1995). Mayhem. *Kill Yourself!!! Magazine*, (4), 42–44. (znovuotičtění rozhovovor z druhého čísla)

Flowers, S. E. (1995). *Black Rûna*. (s.l.): Rûna-Raven Press.

Illbrand & Vindkall, G. (2000). Satansverser: „För oss är ett människoliv inte värt mer än en flugas!“ . *Slitz*, 20(11), 59–68.

Kaldera, R. (2006). *The Jotunbok: Working With The Giants Of The Northern Tradition*. Hubbardston: Asphodel Press.

Karlsson, T. (2002). *Uthark: Nightside of the Runes*. (s.l.): Ouroboros.

Karlsson, T. (2009). *Qabalah, Qliphoth and Goetic Magic*. 2. vyd. Jacksonville, FLA: :AJNA:.

LaVey, A. S., *Satanská bible*. Přel. J. Rauwolf (2012). 3. vyd. Praha: Baronet.

N.A.-A.218 (2008). *Liber Falxifer: The Book of the Left-Handed Reaper*. Tampere: Ixaxaar Occult Literature.

N.A.-A.218 (2011a). *Liber Falxifer II: The Book of Anamlaqayin*. Tampere: Ixaxaar Occult Literature.

N.A.-A.218 (2013). *The Book of Sitra Ahra: A Grimoire of the Dragons of the Other Side*. Tampere: Ixaxaar Occult Literature.

Paxsonová, D. L. (2011). *Základní kniha germánského pohanství: Na duchovní cestě Ásatru*. Praha: Grada Publishing.

Shamaatae [Johan S. Lahger] (2008a). ARCKANUM – In Feindschaft mit dem Stillstand. *Ablaze: The Voice of the Underground*, (5), 43–45.

Snorri Sturluson, *Edda: Sága o Ynglinzích*. Přel. H. Kadečková (1988). Praha: Odeon.

Orm (2003/2004). *Dark Germanic Heathenism*. (s.l.): Scythe of Death Productions.

Vexior [Johan S. Lahger] (2010). *Gullveigarbók*. (s.l.): Fall of Man.

Internetové zdroje

Ásatru (2011). Nalezeno [10.1.2016] na: <http://www.runarmal.cz/asatru>.

Das Netzwerk der Berliner Black-Metal Nazis (2014, srpen). Nalezeno [18.1.2016] na: <https://www.antifa-berlin.info/sites/default/files/dateien/artikel/nsbm-berlin.pdf>.

- Ekortu [Johan S. Lahger] (2014a). *Thursatru: A short summary*. Nalezeno [16.12.2016] na: <http://www.ekortu.net/docs/thursatru.pdf>.
- Ekortu [Johan S. Lahger] (2014b). *Odinists, Germanic Neopaganists, and Heathenists!*. Nalezeno [15.12.2016] na: <http://www.ekortu.net/docs/odinists.pdf>.
- Helasdottir, A. (2014, leden). *Gullveigarbók – Vexior, 218*. Nalezeno [10.2.2016] na: <http://scriptus.gydja.com/?p=103>.
- Helsson, E. (n.d.). *Nawaharjan: The Legion of Helheim*. Nalezeno [22.1.2016] na: <https://www.scribd.com/doc/61386414/Nawaharjan-The-Legions-of-Helheim>.
- Hrim (2011, srpen). *Interview with Hrim (Sons of Fenris, Nawaharjan, ex-Morgon)*. Nalezeno [15.1.2016] na: <http://archangels-lantern.blogspot.fr/2015/08/hrim.html>.
- McNallen, S. (2013). *Asatru Questions and Answers*. Nalezeno [10.1.2016] na: <http://www.asatru.org/aboutasatru.ph>.
- Morkeish (2011, říjen). *Sons Of Fenris - Death Rune* [video]. Nalezeno [28.1.2016] na: https://www.youtube.com/watch?v=_GCPn2bj3gM.
- Myrkr (n.d.). Nalezeno [23.1.2016] na: <http://www.metal-archives.com/bands/Myrkr/32064>.
- Myrkr (2007, červen). *Myrkr*. Nalezeno [25.1.2016] na: <http://franang.sts.free.fr/e-zine/interviews/Myrkr/myrkr.htm>.
- N.A.A.218 (2011b, říjen). *Interview with N.A.A.218, the Author of the Liber Falxifer Books and the Magister of the T.F.C.* Nalezeno [27.1.2016] na: <http://www.ixaxaar.com/>.
- Noxifer & Tenebris (2001, duben). *MLO: Misanthropiska Lucifer Orden*. Nalezeno [26.1.2016] na: http://www.angelfire.com/extreme/slayermagazine/interview_mlo1.html.
- Ormgård (n.d.). *Ormgård*. Nalezeno [27.1.2016] na: http://hem.bredband.net/worship_him/files/index2.htm.
- Personified (2013, leden). *Thursatru for Dummies*. Nalezeno [7.3.2016] na: http://www.spellsofmagic.com/read_post.html?post=486564.
- Týra Alrune Sahsnótasvriunt (2013, březem). *Thursatrú - „Norse Satanism“*. Nalezeno [12.1.2015] na: <https://paganmeltingpot.wordpress.com/2014/03/07/thursatru-norse-satanism/>.
- Shadowlight (n.d.). Nalezeno [28.1.2016] na: <http://shadowlight.gydja.com/>.
- Shamaatae [Johan S. Lahger] (2002, duben). *Arckanum*. Nalezeno [27.1.2016] na: <http://old.mirgilus.com/interviews/arckanum.html>.
- Shamaatae [Johan S. Lahger] (2003, březem). *Interview with Shamaatae*. Nalezeno [27.1.2016] na: <http://www.metalcrypt.com/pages/interviews.php?intid=70>.
- Shamaatae [Johan S. Lahger] (2008b). *Arckanum*. Nalezeno [27.1.2016] na: <http://www.minacious.org/int-arckanum.html>.
- Shamaatae [Johan S. Lahger] (2008c). *Arckanum - Das antikosmische Chaos (Interview, 2008)*. Nalezeno [27.1.2016] na: <http://www.schwermetall.ch/berichte/bericht246.php>.
- Shamaatae [Johan S. Lahger] (2009, červen). *Interview mit Shamaatae von Arckanum*. Nalezeno [27.1.2016] na: <http://www.metal1.info/interviews/arckanum/>.
- Shamaatae [Johan S. Lahger] (2013a). *Arckanum – Chaos Warrior*. Nalezeno [25.1.2016] na: <http://wormgearzine.com/2013/06/05/arckanum-chaos-warrior/>.
- Shamaatae [Johan S. Lahger] (2013b). *Interview with ARCKANUM*. Nalezeno [27.1.2016] na: <http://www.metalmaniacs.com/2013/interview-with-arckanum/>.
- Sons of Fenris* (n.d.). Nalezeno [23.1.2016] na: http://www.metal-archives.com/bands/Sons_of_Fenris/22118.
- Temple of Set (2011, duben). *General Information and Admissions Policies*. Nalezeno [3.1.2016] na: https://xeper.org/pub/pub_gil.html.
- Temple of the Black Light (n.d.). *TOTBL*. Nalezeno [20.1.2015] na: <https://www.scribd.com/doc/92643672/Temple-of-the-Black-Light>.
- Thursatru (n.d.). *The Principles of the Thursatru Tradition*. Nalezeno [5.1.2015] na: <https://www.scribd.com/doc/64490784/The-Principles-of-the-Thursatru-Tradition>.

- Vexior [Johan S. Lahger] (2011). *Interview with Vexior*. Nalezeno [21.1.2016] na: <http://deocultaphilosophia.tumblr.com/post/4530898129/interview-with-vexior>.
- Vindkall, G. (n.d.a). *Interview with Vindkall of Dormgård*. Nalezeno [12.1.2016] na: <http://malachhamavetazine.webklik.nl/page/domgard>.
- Vindkall, G. (n.d.b). *Regarding partial and biased media*. Nalezeno [27.1.2016] na: <http://domgard.trollkatt.com/index3.html>.
- Vindkall, G. (2008). *Interview in Funeral March Zine*. Nalezeno [26.1.2016] na: <http://domgard.trollkatt.com/index3.html>.

Hudební nosiče

- Ormgård (2012). *////* [kazeta]. Scythe of Death Productions.
- Ormgård (2014). *Ormblot* [CD]. Forever Plagued Records.
- Son of Fenris (2008). *Wulmadúbon* [kazeta]. Independent.
- Wod (2007). *Rekwifrihalsjaz* [kazeta]. Scythe of Death Productions.

Sekundární literatura:

- Andersson, R. (2012). *Of chaos and internal fire: The quest for nothingness by lyrical manifestations of re-interpreted Gnostic thought*. Diplomová práce. Höögskolan i Gävle, Gävle.
- Bogdan, H., Hjem T., Dyrendal, A., & Petersen, J. A. (2009). Nordic Satanism and Satanism Scars: The Dark Side of the Secular Welfare State. *Social Compass*, 56(4), 515–529.
- Dyrendal, A. (2008). Devilish Consumption: Popular Culture in Satanic Socialization. *Numen*, 55(1), 68–98.
- Frith, S. (2001). In S. Frith, W. Straw, J. & Street *Pop Music: The Cambridge Companion to Rock and Pop* (pp. 93–108). Cambridge: Cambridge University Press.
- Hjelm, T., Kahn-Harris, K., & Levine, M. (2011). Heavy Metal as Controversy and Counterculture. *Popular Music History*, 6(1), 5–18.
- Granhölm, K. (2012). The Left-hand Path and Post-Satanism: The Temple of Set and the Evolution of Satanism. In P. Faxneld & J. A. Petersen (Eds.), *Devil's Party: Satanism in Modernity* (pp. 209–228). Oxford: Oxford University Press.
- Granhölm, K. (2013). Ritual Black Metal: Popular Music as Occult Mediation and Practice. *Correspondences: Online Journal for the Academic Study of Western Esotericism*, 1(1), 5–33.
- Granhölm, K. (2014). *Dark Enlightenment: The Historical, Sociological, and Discursive Contexts of Contemporary Esoteric Magic*. Leiden – Boston: Brill.
- Introvigne, M. (2016). *Satanism: A Social History*. Leiden – Boston: Brill.
- Kahn-Harris, K. (2006). *Extreme Metal: Music and Culture on the Edge*. Oxford: Berg Publishers.
- Kuppens, A. H. & van der Pol, F. (2014). ‚True‘ Black Metal: The Construction of Authenticity by Dutch Black Metal Fans. *Communications: The European Journal of Communication Research*, 39(2), 151–167.
- Lužný, D. (1999). *Náboženství a moderní společnost: sociologické teorie modernizace a sekularizace*. Brno: Masarykova univerzita.
- Masciandaro, N. (Ed.). (2010). *Hideous Gnosis: Black Metal Theory Symposium 1*. Charleston: Create Space.
- Mørk, G. (2011). Why didn't the Churches Begin to Burn a Thousand Years Earlier? In T. Bossius, K. Kahn-Harris, & A. Hager (Eds.), *Religion and Popular Music in Europe: New Expressions of Sacred and Secular Identity* (pp.124–144). London: I. B. Tauris.

- Partridge, C. (2002). The disenchantment and Re-enchantment of the West: the Religio-cultural Context of Contemporary Western Christianity. *The Evangelical Quarterly*, 73(2), 235–256.
- Partridge, C. (2013). Occulture is Ordinary. In E. Aspren & K. Granholm (Eds.), *Contemporary Esotericism* (pp. 113–134). Sheffield: Equinox Publishing.
- Petersen, J. A. (2009). Introduction: Embracing Satan. In J. A. Petersen (Ed.), *Contemporary Religious Satanism: A Critical Anthology* (pp. 1–24). Farnham: Ashgate Publishing.
- Tetzlaff, D. (1994). Music for meaning: Reading the Discourse of Authenticity in Rock. *Journal of Communication Inquiry*, 18(1), 95–117.
- Vrzal, M. (2011). *Satanismus v black metalu*. Diplomová práce. Masarykova univerzita, Brno.
- Wilson, S. (2010). Pop Journalism and the Passion for Ignorance. In N. Maciandaro (Ed.), *Hideous Gnosis: Black Metal Theory Symposium 1* (pp. 247–250). Charleston: Create Space.

Seznam vyobrazení:

- Obr. 1. *Symbol kombinující obrácený kříž, sawastiku, pentagram a runu Yr*. Autor neveden. *Scythe of Death Productions*. Nalezeno [29.1.2016] na: http://hem.bredband.net/worship_him/images/orngard_crossrune1.jpg.
- Obr. 2. *Obal kazety Wulmadûbon (2008) od Sons of Fenris se symboly Thórova kladiva, Irmínsulu a slova Æsir (Ásové) v zákazové značce*. Son sof Fenris (2008). *Wulmadûbon* [kazeta]. Independent.